

Kulturvärden i exploateringsområdet

Vindkraftprojektet har namnet Hälsingeskogen, vilket egentligen är det historiska namnet på färdleden över sjöisarna Mållången – Fläten – Amungen. Exploateringsområdets korrekta geografiska namn är Bruksskogen syftande på Svabensverks bruk.

Kulturmiljöinventeringen utförd av Arkeologiceentrum AB var undermålig och selektiv. Finnskogsmuseet har kontrollinventerat tre kvadratkilometer inom exploateringsområdet och t.ex. funnit dubbelt så många fornminnen i form av liggmilsbottnar från bruksepoken samt ett flertal ruiner från samma tid. Järnbruket startade 1799, varför liggmilsbottnarna med en försiktighetsprincip skall klassas som fornminnen.

Cykelstigarna i Svabensverk, som är de enda av denna typ stigar iordninggjorda som leder i mellersta Sverige representerar en typ av kulturstigar, som annars mest förekommer i Norrbottens och Västerbottens län och där ägnats två examensarbeten på SLU. ”Jag anser att man genom att rusta upp cykelstigarna och göra dem mer lättillgängliga och framkomliga kommer att locka många människor, både ortsbor och turister att färdas längs dem. Att dessutom berätta deras historia samt den starka skogliga kopplingen till dem ger upplevelsen en extra dimension. Kunskap om landskapets historia och de människor som levt där, kan ge en känsla av kulturell tillhörighet.” (De norrländska svältsnörena : en skogshistorisk analys av cykelstigsutbyggnaden, Anna-Maria Rautio SLU 2010). Läns museet i Gävleborg skriver i sin förstudie Vindkraft Hälsingeskogen (2013:18) ” Då mycket av skogens äldre infrastruktur har försvunnits och ersatts med skogsbilvägar kan en äldre terränganpassad färdväg ha höga upplevelsevärden och bevarandevärden”.

Föreningen Finnskogsriket har med stor ideell insats och bidrag från Skogsstyrelsen resp. Leader Utveckling Hälsingebygden gjort i ordning sträckningen på 17 km med en gren på 7 km till landskapsgränsen vid Rotsjön. Cykelstigarna anlades 1928 av Kopparfors, för att skogsarbetarna kunde bo hemma på bruket under arbetsveckorna. Att det nuvarande skogsbolaget bekostat iordningställandet av lederna stämmer inte.

Lederna är sedan två år försedda med historiska informationsskyltar på två språk på 12 platser efter förebild från kulturstigen i Edsbyn. Dessutom är sedan flera år tryckningen av en bok om cykelstigarna och de tre boplatserna vid lederna förskotts-betald. Budgeterade arbeten med minigrävare på leden är f.n. pausade.

Invid lederna är åtta st. vindkraftverk projekterade. Det är uteslutet att flytta på historiska leder och vindkraftverken kommer av allt att döma innebära en avveckling av lederna